

Основи діяльності Європейського Суду з прав людини

1. Мета - навчити студентів на основі застосування компаративного методу та методу автономного тлумачення захищати права людини і основоположні свободи на підставі положень Конвенції і прецедентного права ЄСПЛ.

2. Студент повинен знати:

- ✓ юридичну природу Конвенції і практики ЄСПЛ;
- ✓ природу прав людини і основоположних свобод на основі розуміння сутності змісту основного права, розмежування поняття права і свободи, категорії «втручання» та змісту трискладового тесту;
- ✓ на яких засадах ЄСПЛ може змінювати свої *stare decisis* з урахуванням особливостей динамічного тлумачення Конвенції;
- ✓ організацію та структуру ЄСПЛ;
- ✓ порядок звернення і процедуру розгляду справ у ЄСПЛ;
- ✓ механізм виконання рішень ЄСПЛ у національну правову систему України;

вміти:

- ✓ застосовувати автономну методику тлумачення Конвенції у поєднанні із конституційно-конформним тлумаченням Конвенції;
- ✓ вміти аналізувати структуру прецедентного права ЄСПЛ, зокрема розмежовувати *ratio decidendi* та *obiter dictum/dicta* рішень ЄСПЛ;
- ✓ складати юридичні висновки і звернення до ЄСПЛ на основі конкретних юридичних справ;
- ✓ вести дискусію, аргументувати власну правову позицію, вміти коригувати її у ході дискусії і судового процесу;
- ✓ урахувати прецедентне право ЄСПЛ і положення Конвенції при веденні юридичних справ для своїх клієнтів.

3. Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

Тема 2. Структура і організація ЄСПЛ

Тема 3. Процедура розгляду справ ЄСПЛ

Тема 4. Тлумачення Конвенції ЄСПЛ

Тема 5. Юридична природа і порядок виконання рішень ЄСПЛ

Тема 6. Право на життя. Право на свободу

Тема 7. Заборона катувань, нелюдського та поведження або покарання, що принижує гідність. Заборона рабства і примусової праці

Змістовий модуль 2.

Тема 8. Право на справедливий судовий розгляд. Право на ефективний засіб правового захисту.

Тема 9. *Nulum crimen sine lege* та зворотна сила закону. Принцип *non bis in idem*.

Тема 10. Право на повагу приватного життя.

Тема 11. Свобода думки, совісті і віросповідання. Свобода вираження.

Тема 12. Свобода мирних зібрань та об'єднання.

Тема 13. Заборона дискримінації.

Тема 14. Право власності.

Тема 15. Право на вільні вибори.

4. Викладацький склад:

Ткаченко В. В. - к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та інформаційного права <http://ur.sau.sumy.ua/2014/251/tkachenko-vita-vitaliivna.html>

5. Основна література

1. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч.-практ. посіб./ Т. І. Дудаш. – К.: Алерта, 2013. - 368с.
2. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / ред. О. Л. Жуковська; Спілка адвокатів України; Рада Європи; Міжнар. центр з юрид. захисту прав людини. –К., 2004. – 960 с.
3. Європейський суд з прав людини: організація, діяльність, процес / за ред. В. Лутковської. – К.: Праксіс, 2005. – 168с.
4. Європейський суд з прав людини. Базові матеріали. Застосування практики. - К.: Український центр Правничих студій, 2015. – 452 с.
5. Комментарий к Конвенции о защите прав человека и основных свобод и практике ее применения / Под общ. ред. д. ю. н., проф. В. А. Туманова и д. ю. н., проф. Л. М. Энтина. — М.: Издательство НОРМА, 2002. — 336 с.
6. Манукян В. И. Европейский Суд по правам человека: право, прецеденты, комментарии : науч. - практ. пособие / В. И. Манукян. – К. : Истина, 2007. – 368 с.
7. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. - 2 (07) 2012. – 239 с.